

Kristoffer Inderberg Bastiansens minnefond
v/ Truls Bastiansen
Bekkeliveien 22
0375 Oslo

Justis- og politidepartementet,
Lovavdelingen
Postboks 8005
0030 Oslo

Snr. 201107915

HØRINGSUTTALELSE

Det vises til høring vedrørende endringer i voldsoffererstatningsloven og straffeprosessloven.

Kristoffer Inderberg Bastiansens minnefond ønsker å komme med følgende bemerkninger:

1. Muntlig behandling av søknader om voldsoffererstatning

Minnefondet mener det er en fordel at det i voldsoffererstatningssaker tillates muntlig fremsetting av faktiske opplysninger, bevis og anførsler. Dette gir fornærmede en mulighet til å gi saken ansikt, og gi nemnda bedre mulighet til å vurdere troverdighet.

3. Voldsoffererstatningens øvre grense

Minnefondet mener det ikke bør være noen maksimalgrense for utbetalt erstatning. Når det offentlige gjennom Norsk Pasientskadeerstatning dekker legers erstatningsansvar ubegrenset, kan vi ikke se at det i alvorlige voldssaker må foreligge et tak.

Det er foreslått å heve øvre grense for erstatningsutbetaling fra 1. januar 2011. Minnefondet mener søknadstidspunktet ^{§ 11} bør være avgjørende for hvilket maksimumsbeløp som skal gjelde (dersom ^{§ 11} overhodet skal være en maksimumsgrense). Begrunnelsen for dette er at like sakstyper bør behandles likt. Til sammenligning kan det nevnes at når domstolen tar stilling til oppreisningsnivåets størrelse i f.eks drapssaker er domstidspunktet avgjørende for oppreisningens størrelse.

4. Ikrafttredelse av lovendringer

Det vises til punkt 3 andre avsnitt.

5. Personkrets - pårørendes rett til erstatning

Minnefondet mener at pårørendes rett til å motta erstatning bør være den samme etter voldsoffererstatningsloven som den er per i dag etter alminnelig erstatningsrett. Det følger av straffeprosessloven § 3 at «rettskrav som fornærmede eller andre skadelidte har mot siktede kan fremmes i forbindelse med straffesaken».

Minnefondet er kjent med at det har vært en viss positiv utvikling av praksis de siste årene, men har inntrykk av at det fremdeles kun unntaksvis gis erstatning til pårørende og etterlatte utover erstatningspostene som er listet opp i voldsoffererstatningsloven § 7 (dekning av gravferdsutgifter, forsørgertapserstatning og oppreisningserstatning). Det vises for eksempel til vedtak fra Erstatningsnemnda jnr, 2004/01059 ("catwalksaken") der Nemnda ga avslag på søknad om dekning av tapt arbeidsinntekt til avdødes far og mor. Sønnen var 19 år da han ble knivdrept og bodde hjemme hos foreldrene. Begge foreldrene jobbet deltid de første to årene etter drapet og Borgarting lagmannsrett konkluderte med at inntektstapet var påregnelig og hadde årsakssammenheng med drapet på sønnen. (Gjerningspersonen ble dømt for forsettelig knivdrap og retten fant ingen formildende omstendigheter i saken.)

Nemnda begrunnet sitt avslag med at foreldrene ikke var å anse som volds ofre jfr. voldsoffererstatningsloven § 1 "*den som har lidd personskade som følge av en straffbar handling*", og at voldsoffererstatningen for etterlatte i hovedsak begrenses til erstatning jfr. voldsoffererstatningsloven § 7. Nemnda viste til at det i helt spesielle tilfeller kunne gis erstatning til andre enn de som er strafferettslig fornærmet etter bestemmelsen i voldsoffererstatningsloven § 1. Det ble vist til en avgjørelse/"sjokkdom" der søker var øyevitne til to knivdrap, hvor den ene drepte var hennes kjæreste. Hun ble ansett som skadelidt. Det fremgår av begrunnelsen til Nemndas flertall at "*flertallet har stor forståelse for den dype sorg og fortvilelse det er å oppleve at en av ens nærmeste blir drept. Dette vil imidlertid gjelde for alle i en tilsvarende situasjon og kan i seg selv ikke være tilstrekkelig for å anse søkeren som direkte skadelidt under voldsoffererstatningsloven. Ut over det som generelt vil gjelde for alle som opplever at en av ens nærmeste blir drept, og si særdeleshet når det gjelder ens eget barn, er det ikke noe som knytter søkeren til selve den straffbare handlingen ved at han for eksempel var øyenvitne eller på annen måte befant seg i nærheten av åstedet.*"

Minnefondet vil bemerke at Kristoffers foreldre og storesøstre ville foretrukket å være tilstede på åstedet da sønnen/broren ble drept for å støtte og trygge ham. Familien har opplevd det som en tilleggsbelastning å vite at ingen av Kristoffers nærmeste var sammen med ham da han døde. Minnefondet er enig i at tilstedeværende ved drap vil kunne få en sjokkskade som bør være erstatningsberettiget etter voldsoffererstatningsloven, men minnefondet har ikke forståelse for at sjokkskade skal være utslagsgivende for om foreldre/søsken skal få erstatning når nærmeste pårørende blir drept. Minnefondet tør påstå at den psykiske hovedskaden etterlatte får etter et drap vil ha årsakssammenheng med det faktum at ens nærmeste^{ve} drept, ikke hvorvidt man var tilstede da drapet skjedde, eller måten en mottok budskapet på. Det fins ingen grei måte å motta et slikt budskap.

Minnefondet håper Erstatningsnemndas praksis er endret slik at saken referert overfor, og tilsvarende saker, ville fått et annet utfall i dag. I motsatt fall mener minnefondet

det er behov for lovendring av § 7 som har satt/setter vesentlige begrensninger i pårørendes rett til erstatning.

6. Personkrets-hjelperes rett til erstatning

Minnefondet støtter forslaget om at «hjelpere (personer som har bistått ofre) gis rett til voldsoffererstatning.

7. Deltagelse i rettsmøter

Det er en grunnleggende rettighet for fornærmede å kunne møte med bistandsadvokat i retten under hovedforhandling. Det bør ikke gjøres begrensninger i denne rettigheten.

8. Koordinerende bistandsadvokater

Minnefondet ser at det kan være hensiktsmessig med koordinerende bistandsadvokater i store saker. Dette vil bl.a. kunne sikre effektivitet og koordinering. Oppnevning av koordinerende bistandsadvokat(er) bør ikke gå på bekostning av den enkeltes rett til fritt advokatvalg.

Minnefondet foreslår at den/de koordinerende bistandsadvokater ikke bør ha egne klienter i tillegg til å være koordinerende bistandsadvokat og begrunner dette med hensynet til å sikre likebehandling av alle de fornærmede.

9. Tiltak for å styrke saksbehandlerkapasiteten

Minnefondet er svært positiv til at kapasiteten til Kontoret for voldsoffererstatning foreslås styrket.

Med vennlig hilsen
Kristoffer Inderberg Bastiansens minnefond

